Programma Duurzaam Blaricum

2018-2022

24 juli 2017

Inhoud

1.INLEIDING

2. WAT IS DUURZAAMHEID?

2.1 Nationale monitor Telos
2.2 Klimaatmonitor
2.3 CO_2-emissie
2.4 Duurzaamheid in Blaricum

3. DOELEN EN INSPANNINGEN

3.1 Circulaire Economie
3.2 Energie
3.3 Mobiliteit
3.4 Groen & klimaatbestendig

4. ROLLEN, ORGANISATIE, COMMUNICATIE & MIDDELEN

4.1 Rollen & samenwerking
4.2 Organisatie
4.3 Communicatie
4.4 Middelen

5. UITVOERINGSPROGRAMMA ENERGIE

5.1 Ambities Energie
5.2 Projecten bevorderen Duurzame energie
5.3 Projecten bevorderen Energie besparing
5.4 Projecten bevorderen bewustzijn en kennis
5.5 Overzicht planning, tijd & geld

1. INLEIDING

Voor u ligt het programma Duurzaam Blaricum 2018-2022.

In Blaricum voeren we al een aantal jaar het milieubeleidsplan 2013-2016, “Samen op weg naar een duurzame en veilige leefomgeving” uit. Hierin ambiëren we om in 2020 2% extra CO_2 te reduceren ten opzichte van 2013. Aangezien dit plan is afgelopen, zijn de hierin gestelde ambities in het milieuprogramma 2016-2017 overgenomen. Dit programma Duurzaam Blaricum is een vervolg op het eerdere milieuprogramma.

Medio 2016 is de motie Duurzaamheid (nummer 3.2), bij de behandeling van de kadernota 2017, raad breed aangenomen. Bij de behandeling van de regionale samenwerkingsagenda (RSA) is aangegeven dat duurzaamheid een belangrijk aandachtspunt is de komende jaren.

Naar aanleiding van deze motie is er een avond in februari 2017 georganiseerd waarop de raadsleden zijn bijgepraat op het gebied van duurzaamheid. Met elkaar hebben we besproken waar er vanuit de samenleving behoefte aan is. De input uit deze avond vormt het uitgangspunt van dit uitvoeringsprogramma. Tegelijkertijd zijn de ontwikkelingen in de buurgemeente Laren gevolgd en zijn indien nodig opgenomen in dit programma Duurzaam Blaricum 2018-2022.

2. WAT IS DUURZAAMHEID?

Duurzaamheid is op meerdere manieren uit te drukken en er bestaan diverse landelijke tools die duurzaamheid per gemeente inzichtelijk maken. Gelukkig gebruiken deze tools steeds meer dezelfde bronnen. Zodoende wordt de betrouwbaarheid daarvan steeds beter en kunnen we deze bronnen ook beter gebruiken.

De tools die in dit programma gebruikt worden, zijn de Nationale Monitor Telos www.telos.nl (gekoppelde sites aan Telos zijn: www.duurzamesteden.nl en www.waarstaatjegemeente.nl), de klimaatmonitor van Rijkswaterstaat https://klimaatmonitor.databank.nl en de jaarlijkse monitor van het regionale project Energie Besparen Gooi en Vecht.

2.1 NATIONALE MONITOR TELOS

De Nationale Monitor Telos meet bij alle 390 gemeenten de ontwikkeling van drie duurzaamheidskapitalen: ecologisch (milieu), economisch en sociaal cultureel. Meer informatie hierover is te vinden op www.telos.nl.

Wij staan in de Nationale Monitor Telos[1] op de vierde plaats van de 390 gemeenten. Wij scoren op de drie kapitalen een gemiddeld duurzaamheidscore van 57,2%. In 2015 stonden we nog op de 3e plaats. Wij zijn slechts een plaats gezakt! Daar mogen we heel trots op zijn.

In dit programma hebben we het over het ecologisch kapitaal: afval en grondstoffen, bodem, energie, hinder en calamiteiten, lucht, natuur en landschap en water.

2.2 KLIMAATMONITOR

De klimaatmonitor (www.klimaatmonitor.databank.nl) levert gegevens aan o.a. Telos en gebruikt gegevens van het Centraal Bureau van de Statistiek. Op deze website kan je inzoomen op detailniveau zoals op o.a. energieverbruik huishoudens en bedrijven, CO_2-uitstoot, aantal oplaadpunten en oplaadpalen, aantallen elektrische auto's, aantallen energielabels.

De klimaatmonitor geeft aan dat er in Blaricum in 2015 658 terajoule (TJ)[2] aan energie wordt verbruikt. Dit is verdeeld over:
100 TJ aan brandstoffen in verkeer en vervoer exclusief snelwegen[3]
137 TJ aan elektriciteitsgebruik
421 TJ aan warmte (gas)

[1] Pdf bestand: Nationale monitor duurzame gemeenten 2016; een stap vooruit! Documentnummer 16.147, d.d. 26 september 2016

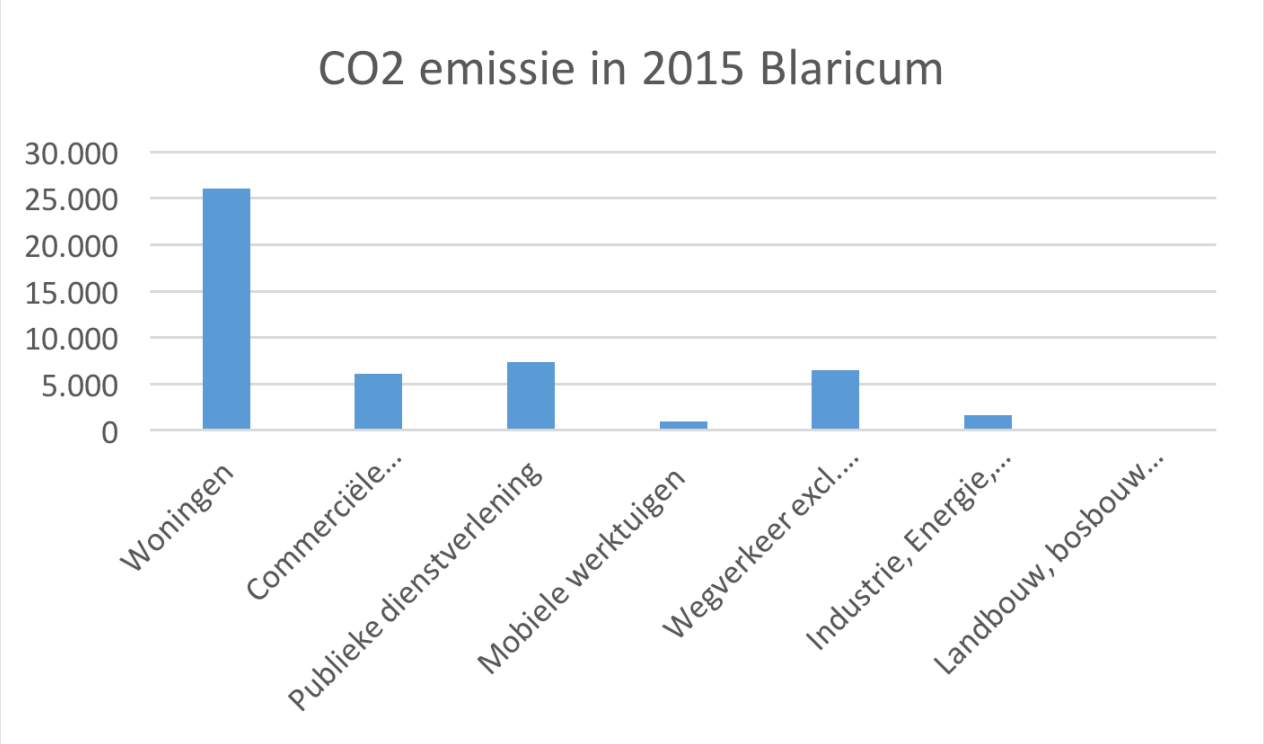
[2] 1 Terajoule is 1 biljoen (12 nullen) Joule, eenheid van warmte

[3] Energiegebruik brandstoffen inclusief snelwegen 361 TJ (bron www.klimaatmonitor.databank.nl, mobiliteit)

Hiervan wordt 46 TJ duurzaam opgewekt. Dit is 6,9% van wat er aan energie wordt verbruikt. Het elektriciteitsverbruik is 2,8% van het totaal. Willen we in Blaricum verduurzamen, dan ligt de nadruk op het verminderen van het aandeel warmte (gas) (64%). Dit komt terug in het project aardgasloze wijken.

2.3 CO_2 EMISSIE

In Blaricum werd er in 2015 67.349 ton CO_2 (67,3 kiloton) uitgestoten. Dit is inclusief al het verkeer en vervoer wat over de snelweg A27 rijdt. Aangezien je hier als gemeente weinig invloed op hebt, is het beter om deze emissies weg te laten. Zonder deze snelwegen stootte de gemeente Blaricum in 2015 48.875 ton CO_2 uit (48,88 kiloton). Ruim de helft is daarvan toe te schrijven aan woningen (26.086 ton).

2.4 DUURZAAMHEID IN BLARICUM

Er gebeurt al veel op het gebied aan duurzaamheid in Blaricum. Onderstaand overzicht geeft een beeld welke projecten Blaricum een stukje duurzamer hebben gemaakt:

Circulaire economie	
De taxusinzameling tegen kanker.	Inzameling en verwerking media afval en winkeliersafval.
Klusaanhanger Samen Schoon. 	Uitrol nieuwe containers.
Bundeling van groen stromen.	Textiel inzameling.

Mobiliteit	
Er zijn bij de BEL Combinatie elektrische auto's aangeschaft en laadpalen geplaatst. 	Deelname aan MRA-elektrisch voor bevorderen openbare oplaadpalen in gemeente.

Energie	
Gasloze wijk Blaricummermeent. 	Wijkgerichte energiebesparingscaties i.s.m. Hoom in de Bijvanck en Blaricum Dorp.
Energie subsidieregeling bestaande woningen 2013-2015.	Corporatie Gooi en Omstreken naar label B.
Op basis van het Uitvoeringsplan Openbare Verlichting worden in 2017 in de Bijvanck alle verlichting vervangen door led (680 lichtmasten).	Natuur en Milieu-educatie op scholen door het Spookbos.
In BEL-verband: Zonnepanelen op BEL-kantoor (700 panelen, 183.000 wattpiek).	In BEL-verband: Duurzame Renovatie zwembad de Biezem met luchtcirculatiesysteem met warmteterugwinning, ledverlichting en warmtekrachtkoppeling (WKK).
Vergroening van het elektriciteitsverbruik van de gemeente (openbare verlichting en gemeentelijke gebouwen) via Garanties van Oorsprong op basis van Nederlandse wind.	Vergroening van het gasverbruik via compensatie waterkrachtcentrale in Turkije.

3. DOELEN EN INSPANNINGEN

Het programma Duurzaam Blaricum is voor de periode 2018-2022.

Het programma zoomt in op het ecologisch kapitaal van de duurzaamheidsmonitor Telos. We zetten in om de duurzaamheidsscore van het ecologisch kapitaal te verbeteren en daarmee dus onze gehele duurzaamheidsscore. In het ecologisch kapitaal zitten indicatoren zoals emissie CO_2 beperken, elektriciteit- en gasverbruik huishoudens en van bedrijven alsmede de hoeveelheid opwekte zonnestroom. Aangezien dit een jaarlijkse landelijke monitor betreft, kunnen we per jaar de voortgang bekijken en inzoomen waar nodig. Zodoende hebben we een goed beeld hoe we het doen en of we onze score van vierde plek evenaren of zelfs kunnen verbeteren.

Om structuur aan te brengen in alle projecten gaan we uit van de indeling van het ecologisch kapitaal. Deze bundelen we tot de volgende thema's:

1. Circulaire economie
2. Energie
3. Mobiliteit
4. Groen & Klimaatbestendig

Elk thema heeft zijn eigen doelstellingen. Het thema 'circulaire economie' wordt regionaal uitgevoerd. Daar sluiten we ons bij aan. Voor het thema 'mobiliteit' werken we samen in MRA verband. Het thema 'groen & klimaatbestendig' wordt uitgevoerd door het team openbare ruimte. Volledigheidshalve worden deze 3 thema's hier wel genoemd, maar gaan we er niet dieper op in. De ambitie voor het thema energie sluit aan op de ambities uit het landelijke energieakkoord en wordt wel uitgebreid behandeld. De projecten zijn opgenomen in hoofdstuk 5 'Uitvoeringsprogramma Energie'.

3.1 CIRCULAIRE ECONOMIE

Het afval en grondstoffen beleid wordt door de GAD Gooi en Vechtstreek regionaal uitgevoerd. Het Rijksprogramma VANG (Van Afval Naar Grondstof) is vertaald naar de regio en vastgelegd in het Uitvoeringsplan Huishoudelijk afval 2015-2020 “Van afval naar grondstof” op 28 augustus 2015 (nr. 15.0002295). De verschillende VANG-projecten richten zich op de afval en grondstoffen van huishoudens, gemeenten, instellingen, scholen, winkeliers en natuur- en

In 2022

- Scheidt Blaricum minimaal 75% van het huishoudelijk afval ter bevordering van het hergebruik van grondstoffen conform de regionale ambitie.

plassenbeheerders.
In 2022 heeft de regio Gooi en Vechtstreek:

- Een regionale visie en strategie circulaire economie/grondstoffen transitie.
- Een innovatie actie- en ontwikkelprogramma (routekaart naar cirkelregio G&V).
- Een circulair en innovatief inkoopprogramma.

In 2022 heeft VANG Buitenshuis:

- Onderzoek gedaan naar het inzamelen van grondstoffen in de openbare ruimte en op straat.
- Een groenatlas (biedt inzicht in de aanwezige groene afval en grondstoffen in Gooi en Vecht en de kansen hoe deze stoffen in de circulaire economie ingezet kunnen worden).
- Een integrale inzameling en hoogwaardige verwerking van PMD en biomassa.

Regionale inspanningen

Bevorderen hergebruik van grondstoffen	Voorbeeldfunctie gemeente	Programma’s
Focus op:	Focus op:	Focus op:
• Gescheiden inzameling huishoudelijke afval	• Circulair en innovatief inkopen	• VANG huishoudelijk afval
• Groenatlas		• VANG Buitenshuis (gemeenten)

•

KOSTEN

De uitvoering van het Uitvoeringsplan Huishoudelijk afval 2015-2020 “Van afval naar grondstof” is gedekt in de regionale begroting ‘Nieuwe inzamelstructuur’ en in ‘Trendbreuk inzamelstructuur’.

3.2 ENERGIE

Meer dan veertig organisaties sloten in september 2013 het landelijke Energieakkoord voor duurzame groei. Gezamenlijk gaan zij voor verduurzaming van onze samenleving en economie. De ondertekenaars zetten zich in voor:

- Een besparing van het energieverbruik met gemiddeld 1,5 procent per jaar;
- 100 petajoule[4] energiebesparing per 2020 (t.ov. 1990);
- Een toename van het aandeel hernieuwbare energieopwekking (zon, wind, warmte uit de grond) naar veertien procent in 2020 en 16 procent in 2023;
- Ten minste 15.000 voltijdbanen extra.

Wij sluiten ons aan bij deze landelijke doelstelling (28% ten opzichte van 1990). Ook het klimaatakkoord van Parijs onderschrijft deze landelijke ambitie. Mede dankzij het feit dat de nieuwe wijk.Blaricummermeent gasloos wordt aangelegd, liggen we goed op schema met het bereiken van onze nieuwe doelstellingen.

In 2022

- Bereiken we een CO_2-reductie van 28% ten opzichte van 1990.
- wordt 16% van het energieverbruik duurzaam opgewekt.

Onze CO_2-uitstoot was in 1990 57,87 kiloton. Het doel is om in 2022 16,20 kiloton CO_2 te hebben bespaard (28%). Tot en met 2015 hebben we al 9 kiloton CO_2 bespaard. De aankomende jaren hebben we een doelstelling om nog eens 7,20 kiloton CO_2 te besparen.

[4] 1 petajoule is 1 biljard (15 nullen) Joule, eenheid van warmte

Lokale inspanningen

Bevorderen duurzame energie	Bevorderen energiebesparing	Bevorderen bewustzijn en kennis
Focus op:	Focus op:	Focus op:
• Zonnepanelen	• Woningbouw (huur, koop, VvE's, monumenten)	• Voorbeeldfunctie
• Postcoderoosprojecten	• Maatschappelijk vastgoed & bedrijven	• Financieringsvormen
• Slim omgaan met regels	• Nieuwbouw	• Communicatie "What's in it for me"?
	• Openbare verlichting vervangen door LED	• Natuur en Milieueducatie

Kosten

Er zijn verschillende potjes waar de gemeente Blaricum gebruik van maakt voor het verduurzamen van haar woningvoorraad, namelijk:

- **Ondersteuningsprogramma Energie van de VNG**

De Regio Gooi en Vechtstreek werkt samen met de Regio Eemland in het VNG-programma Energie. In september vorig jaar (2016) hebben we samen een 1 subsidieaanvraag innovatieve aanpakken bij de VNG ingediend bestaande uit 4 aanpakken om de energietransitie in beide regio's te versnellen. Er zijn 2 aanpakken goedgekeurd, namelijk (1) PMC' Innovatie Eemland gericht op jaren '70 wijken en (2) PMC VvE Aanpak. Per aanpak krijgen we maximaal € 200.000,-. Per fase (er zijn er 3) in de aanpak worden er gelden toegekend en alleen als de doelstellingen die per fase zijn benoemd, gehaald zijn.
Planning: tot eind 2018
Beschikbaar budget: € 400.000
Website: www.vng.nl
Website: www.innovatieve-aanpakken.nl
Ook hebben we vanuit dit programma € 197.000 ontvangen, waarvan we het Duurzaam Bouwloket voor 3 jaar bekostigen (tot en met 2018).

- **Regionaal Uitvoeringsprogramma Economie/ grondstoffentransitie en Energietransitie**

Het Uitvoeringsprogramma Economie/grondstoffentransitie en het regionale Uitvoeringsprogramma Energietransitie zijn op 23 november ter besluitvorming aan het PFHO Fysiek Domein aangeboden. Op 13 april 2017 is het uitvoeringsprogramma Gooi& Vechtstreek 2017-2018 met kenmerk 16.0009990 vastgesteld door het AB van Regio Gooi en Vechtstreek en de daarbij behorende begrotingswijziging 'Regionale samenwerkingsagenda & uitvoeringsprogramma'. Het Regionaal Uitvoeringsprogramma Economie/ grondstoffentransitie en Energietransitie is hier een onderdeel van.

Planning: 2017-2018

Beschikbaar budget: € 495.850 (alleen voor onderdeel duurzaamheid)

Website: www.regiogenv.nl

3.3 MOBILITEIT

In Blaricum wordt momenteel het Gemeentelijk Verkeer en Vervoersplan (GVVP) opgesteld. Hierin worden de ambities vastgelegd op het gebied van bereikbaarheid, leefbaarheid en verkeersveiligheid. Voor openbare oplaadpalen doen we mee met Metropool Regio Amsterdam-Elektrisch (MRA-e). De laadpalen zelf worden gratis ter beschikking gesteld door de MRA, inclusief 3 jaar garantie en onderhoud. De kosten van de benodigde infrastructuur (aanpassen parkeervoorziening, aanbrengen bebording en markering) worden door de gemeente betaald.

Aangezien de landelijke overheid de regels bepaalt omtrent de bijtelling op elektrische auto's, is onze rol als gemeente hierin slechts stimulerend. We kunnen wel daar waar er behoefte is, openbare oplaadpalen faciliteren. Hierin werken we samen met de overheden in de provincies Noord-Holland, Flevoland en Utrecht in het project Metropool Regio Amsterdam-Elektrisch aan het stimuleren van elektrisch vervoer (www.mra-e.blogspot.nl en www.laadpaal.mrae.nl).

Jaarlijks stelt dit projectbureau MRA een werkprogramma op. De inzet voor 2017 richt zich niet alleen op het vergroten van het aantal elektrische voertuigen en laadpunten. De aandacht gaat ook naar het gebruik van lokaal opgewekte duurzame energie en de inzet van de elektrische auto voor de opslag hiervan.

Het doel van de MRA is dat in 2020 in de 3 provincies (exclusief Amsterdam en Utrecht) ruim 33.000 elektrische voertuigen rijden en er zo'n 1.000 openbare oplaadpalen staan. MRA-Elektrisch verdubbelt dit aantal de komende tijd met nog eens 1.200 oplaadpalen met een aanbesteding die is gegund aan PitPoint. Dit bedrijf heeft ook de exploitatie van 360 bestaande laadpalen in de provincies Noord-Holland, Flevoland en Utrecht overgenomen, inclusief beheer en onderhoud. Zij doen dit tot en met 2021.

In 2022

- Zijn het aantal elektrische auto's verdubbeld van 65 in 2016 naar 130.
- Zijn het aantal hybride auto's verdubbeld van 61 in 2016 naar 122.
- Realiseren we 32 (dubbele) laadpunten of 16 laadpalen.
- Kunnen alle e-rijders hun auto opladen bij of in de direct omgeving van hun woning.

3.4 GROEN EN KLIMAATBESTENDIG

Het historische karakter en het groen van Blaricum zijn de basis van de kracht van Blaricum. Bij bestemmingsplannen en acties van gemeente en organisaties moet het bewaren van die authenticiteit altijd een voorwaarde zijn.

In 2022
- Zijn we nog steeds een hele groene gemeente.

Nieuwbouw en herbouw dient kritisch beoordeeld te worden op hoe het past binnen de uitstraling van het dorp.

Meer groen	Klimaatbestendig	Bevorderen bewustzijn en kennis
Focus op :	Focus op:	Focus op:
• Behoud groen karakter	• Afkoppelen hemelwaterafvoer	• Natuur en Milieu educatie op scholen
• Verhoging kwaliteit onkruidbestrijding	• Groene daken	
• Bij bomenkap een herplantplicht	• Verminderen verharding (operatie steenbreek)	

Lokale inspanningen

Het onderhoud en beheer van de openbare ruimte wordt uitgevoerd door de afdeling openbare ruimte. Hiervoor zijn aparte programma's opgenomen. We gaan er daarom hier niet verder op in.

4. Rollen, organisatie, communicatie en middelen

4.1 Rollen & samenwerking

Welke rol de gemeente aanneemt bij de realisatie van de programmadoelen verschilt van activiteit tot activiteit. In hoofdstuk 5 is daarom ook per project aangegeven welke rol de gemeente kiest.

We kunnen deze ambitie niet alleen realiseren en zullen het ook gewoon moeten doen en het goede voorbeeld moeten geven met onze eigen gemeentelijke organisatie. Ook willen we zelf vooral een aanjagende/stimulerende en faciliterende rol vervullen waarin we met de Blaricumse samenleving samen aan de slag gaan. Daar waar nodig kunnen we als gemeente initiatieven faciliteren. Dat kan met kennis, contacten én financiering. De rol die we pakken en de wijze waarop we die invullen, is elke keer maatwerk.

Zelf Doen	De overheid voert een taak of project zelf uit.
Reguleren	Dit is het zwaarste sturingsinstrument dat de overheid kan inzetten richting anderen, namelijk regulering door regelgeving of opdrachtverlening. Als consequentie van dit middel kan de overheid regels ook handhaven.
Regisseren	Ook andere partijen hebben een rol, maar de overheid hecht er wel belang aan om de regie te hebben.
Stimuleren	De overheid heeft de wens dat bepaald beleid of een interventie van de grond komt, maar de realisatie daarvan laat ze over aan anderen. Ze zoekt slechts naar mogelijkheden om die anderen in beweging te krijgen.
Faciliteren	De overheid faciliteert als het initiatief van elders komt en zij er belang in ziet om dat mogelijk te maken.
Loslaten	Wanneer de overheid een taak helemaal loslaat, heeft ze inhoudelijk noch in het proces enige bemoeienis.

4.2 Organisatie

Het programma Duurzaam Blaricum bundelt de activiteiten van verschillende afdelingen die bijdragen aan de 4 doelstellingen. Er is 2 fte aan (beleids-)medewerkers milieu, werkzaam voor de 3 BEL-gemeenten, die naast hun reguliere taken zich bezighouden met een stukje duurzaamheid. Nu er meer inzet op dit programma noodzakelijk is, is er ook meer uitvoering nodig.

Om uitvoering te geven aan dit programma is er 1 projectmanager (beleidsadviseur) nodig, die dit gedurende de looptijd van het programma 1,25 dag in de week gaat doen. Hij of zij behoudt op dit thema het overzicht, identificeert kansen en zorgt dat initiatieven bij de juiste personen in de organisatie terecht komen. Dit doen we samen met Laren, die ook ambitie heeft op het gebied van duurzaamheid. Hiervoor is al geld beschikbaar gesteld via de Kadernota 2018.

4.3 Communicatie

Zonder communicatie laten we niet zien wat we doen, en kunnen we ook niet verwachten dat er wat gebeurd. Van belang is dan ook om regelmatig te communiceren over projecten in de gemeente. Hiervoor gebruiken we sociale media (o.a. twitter, facebook) en onze lokale kanalen. Daarnaast wordt er een communicatiekalender opgesteld, waarin we afspreken wat en wanneer we gaan communiceren. We trekken op met de gemeenten in de regio om de boodschap te versterken. Belangrijk hierbij is dat we goed laten zien wat er te halen, besparen en te verdienen valt.

4.4 Middelen

Voor de uitvoering van het programma Duurzaam Blaricum staan de volgende middelen ter beschikking:

- Voor de algemene uitvoering van het programma is in de kadernota €16.800 op jaarbasis opgenomen. Mochten nieuwe projecten opgezet worden die een substantiële investering vragen, dan zal hierover een apart voorstel – inclusief financiële consequenties – worden gedaan.
- Het reguliere milieubudget (structureel € 6.000,-) kan, indien het toelaat, ook ingezet worden voor het programma Duurzaam Blaricum. Afstemming hierover vindt plaats met de beleidsmedewerker milieu.

Diverse landelijke en provinciale middelen

Ook participeert de gemeente in regionale projecten en programma's, waaronder het Regionaal Uitvoeringsprogramma Economie/ grondstoffentransitie en Energietransitie en VANG. Hiervoor zijn regionale, provinciale en landelijke budgetten ter beschikking gesteld. Deze middelen zijn geoormerkt en worden beheerd door de betreffende project- en programmamanagers. Er is geen verdeelsleutel binnen deze middelen. Het betreft regionaal geld.

Regionale middelen	Beschikbaar budget	Looptijd	Budget te verdelen met:
VNG Ondersteuningsprogramma Energie (kosten Duurzaam Bouwloket)	€ 197.000	t/m 31-12-2018	Gemeenten in Regio G&V
VNG Innovatieve aanpakken 'VvE aanpak'	€ 200.000	t/m 31-12-2018	Regio Eemland

Regionale middelen	Beschikbaar budget	Looptijd	Budget te verdelen met:
VNG Innovatieve aanpakken 'Innovatie Eemland (jaren 70 bouw)'	€ 200.000	t/m 31-12-2018	Regio Eemland
Regionaal Uitvoeringsprogramma Energietransitie (duurzaamheid)	€ 498.850	t/m 31-12-2018	Regio G&V
Totaal	€ 1.095.850		€ 0

Het betreft een regionale pot geld waar geen vaste verdeelsleutel per gemeente voor geldt: is afhankelijk van welke initiatieven worden opgepakt.
In 2018 gaan we regionaal met elkaar op zoek naar provinciale en landelijke potjes, waar we gebruik van kunnen maken.

5. Uitvoeringsprogramma Energie

5.1 Ambities Energie

De onderstaande 2 tabellen geven aan wat de ambities zijn op het thema energie. Aangezien de data van het Centraal Bureau Voor Statistiek (CBS) en daarmee dus ook voor de klimaatmonitor 2 jaar achterlopen, gaan we uit van de besparing die we tussen 2015 en 2022 dienen te halen. In 2016 en 2017 gebeurt er genoeg, maar is dat nog niet in getallen zichtbaar. Het is daarom van belang om jaarlijks bij te houden wat we tot nu toe bereikt hebben.

CO_2-uitstoot

De landelijke doelstelling is 25% CO_2-reductie in 2020 en 40% CO_2-reductie in 2030 ten opzichte van 1990. Dat bereiken we door:

- Een besparing van het energieverbruik met gemiddeld 1,5 procent per jaar;
- Een toename van het aandeel hernieuwbare energieopwekking naar veertien procent in 2020 en 16 procent in 2023.

CO_2-uitstoot	1990	2013	2015	Doel: 28% CO_2 reductie in 2022 t.o.v. 1990	Nog te halen CO_2 besparing 2015-2022
	kiloton	kiloton	kiloton	kiloton	kiloton
Nederland	163.000	144.314	143.109	117.504	25.605
Blaricum exclusief snelwegen	57,87	51,06	48,88	41,67	**7,21**

Om de CO_2-doelstelling in 2022 te halen, is het nodig dat

1. 297 woningen (koopwoningen, VvE's, monumenten) naar energieneutraal gaan. Dat levert een besparing op van 1,68 kiloton in 2022.
2. 152 huurwoningen naar energieneutraal gaan. Besparing 0,86 kiloton.
3. De bedrijven (maatschappelijk vastgoed en commercieel dienstverlening) 10,5% energie besparen (periode 2015-2022). Besparing 1,49 kiloton.
4. Nieuwe woningen en bedrijven gasloos uitgevoerd worden.

Hiermee kunnen we een CO_2-reductie van 4,21 kiloton halen. Onze doelstelling hebben we gerelateerd aan de landelijke doelstelling. Voor een dorp als Blaricum is dit lastig om te halen. Wij kunnen als gemeente alleen hierin stimuleren, faciliteren en het goede voorbeeld geven.

De kosten om een woning naar energieneutraal te brengen (nul-op-de meter, bijna energieneutraal) zijn op dit moment gemiddeld € 50.000,-. Al met al vergt dat een investering van ongeveer 22,5 miljoen euro die door woningeigenaren, bedrijven, vastgoedontwikkelaars, gemeente en corporaties moet worden opgebracht. Samenwerken met andere gemeenten, bedrijven en allianties en regionaal optrekken zijn een voorwaarde voor succes. De overige 3 kton CO_2-reductie komt van vergroenen elektriciteitsverbruik en gasverbruik, vergisten van groenafval en de openbare verlichting.

CO_2-uitstoot	1990	Doel: 28% CO_2 reductie in 2022 t.o.v. 1990	Nog te halen çbesparing 2015-2022
	kiloton	kiloton	kiloton
Blaricum exclusief snelwegen	57,87	41,67	**7,21**
WKO Blaricummermeent			0,006
Zonnepanelen duurzame energie			0,36
Bestaande woningvoorraad (particulieren, Vve's en monumenten).			1,78
Huurwoningen			0,86
Maatschappelijk vastgoed			1,49
Openbare verlichting			0,14
Vergroenen gasverbruik			0,08
Vergroenen elektriciteitsverbruik			2,80
Vergisting groenafval (106 ton)			0,006
		Totaal te halen CO_2 reductie	7,53
		Over	0,23

Aandeel duurzame energie

De landelijke norm is 14% duurzame energie in 2020 en 16% duurzame energie in 2023. We hebben de norm, voor het gemak, van 2023 overgenomen voor 2022.

Het aandeel duurzame energie is opgebouwd uit 4 onderdelen (zie ook de tabel hierboven); WKO, houtkachels, zonnestroom en biobrandstoffen verkeer. Blaricum kent door de Blaricummermeent een hoog aandeel aan WKO. Op houtkachels en biobrandstoffen verkeer heb je als gemeente weinig tot geen invloed. Waarbij de toepassing van houtkachels ook nog eens een bron van discussie is. In dit programma focussen we ons daarom alleen op zonnestroom. Om 2,2 TJ aan zonnestroom bij te plaatsen zijn er de aankomende jaren 2.876 zonnepanelen nodig (gemiddeld 288 systemen van 10 zonnepanelen). Beoogde CO_2 reductie is 0,356 kiloton. Om hierin meters te maken is het zaak om op veel grote gebouwen zonnepanelen te plaatsen.

Aandeel duurzame energie	1990	2013	2015	Doel in 2022	Nog te halen aandeel DE 2015-2022
Aandeel duurzame energie %	0%	4,1%	5%	16%	**11%**
Aandeel duurzame energie (TJ)	0	40	46	147	**101**

Aandeel duurzame energie	1990	2013	2015	Doel in 2022	Nog te halen aandeel DE 2015-2022
WKO (TJ)	0	13	14	44,8	30,8
Houtkachels (TJ)	0	15	20	63,9	43,9
Zonnestroom (TJ)	**0**	**1**	**1**	**3,2**	**2,2**
Biobrandstoffen verkeer (TJ)	0	11	11	35,2	24,2

5.2 Projecten Bevorderen Duurzame energieproductie

Zonnepanelen en postcoderoosprojecten	
Relatie Programma	Regionaal Uitvoeringsprogramma Energietransitie.
Doelstelling	16% duurzame energie in 2022 conform landelijke energieakkoord.
Toelichting	In de nabij toekomst is het van belang om op een andere manier in onze energiebehoefte te voorzien dan door aardgas. Investeren in duurzame energie (zon, wind, water of biomassa) is dan noodzakelijk. In onze regio zijn mogelijkheden voor grootschalige duurzame energieopwekking middels zonnepanelen op grote daken. Ook lijken er kansen voor grootschalige duurzame energieopwekking met zonnepanelen op percelen met enige omvang. Bij de realisatie valt te denken aan: gemeentelijke daken in eigen beheer, postcoderoosprojecten, daken van ander geschikt maatschappelijk vastgoed, daken van bedrijven, beschikbare percelen op de grond en eventueel bij de rwzi..
	De kennis en kunde die is opgebouwd in o.a. Hilversum (zonnepanelen op Bethlehemkerk, Rotorgebied), Bussum (gemeentehuis) en Eemnes (zonneweide, panelen BEL-kantoor) kan Blaricum gebruiken om zelf postcoderoosprojecten uit te voeren. Gezien de hoeveelheid gebouwen voor 1945 en de monumentale uitstraling is het voor veel inwoners interessant om met een postcoderoosproject mee te doen. Voorwaarde voor uitvoering is een lokale energie coöperatie. Juist zij kunnen vanaf onderaf mensen werven om hieraan mee te doen (vertrouwen). In Bussum heeft “WattNu” het postcoderoos project verzorgd, in Hilversum “HilverZon” en in Eemnes is “Eemnes Energie” er mee aan de slag. Rol van de gemeente is om bij te dragen in soepel verloop van omgevingsvergunning, meewerken aan opstal dak gemeentelijke daken en eventueel garant staan voor de financiële risico’s.
Behaalde Resultaten t/m ‘16	Op het moment liggen er 83 zonnepanelensystemen met een vermogen van 373,54 kWpiek in Blaricum op de daken (317.509 kWh). Hiermee is 0,188 kton CO_2 bespaard. Deze besparing komt jaarlijks terug en er komen jaarlijks nieuwe systemen bij.
Project 1	We ondersteunen maatschappelijk vastgoed, scholen, sportverenigingen bij het gebruiken van hun daken voor zonne-energie.
Project 2	We ondersteunen en faciliteren bij postcoderoosprojecten die vanuit de samenleving komen.
Project 3	Blaricum stelt randvoorwaarden op waaraan daken in beschermd dorpsgezicht met zonnepanelen moeten voldoen (zie bijvoorbeeld gemeente Hilversum).

Zonnepanelen en postcoderoosprojecten	
Project 4	We onderzoeken of we groene leges op zonnepanelen en andere duurzame maatregelen gaan heffen. Tevens onderzoeken we of op het geluidscherm bij de Blaricummermeent zonnepanelen kunnen worden geplaatst.
Beoogd resultaat	Jaarlijks wordt er minimaal een dak van maatschappelijk vastgoed voorzien van zonnepanelen door initiatieven vanuit de samenleving. In 2022 is 16% van het energieverbruik duurzaam. In 2022 is er 2,2 TJ aan zonne-energie bijgekomen (2876 zonnepanelen (gemiddeld 288 systemen). Beoogde CO_2 reductie is 0,356 kiloton.
Planning	Doorlopend tot en met 2022.
Euro's	Deelnemers aan de postcoderoos betalen zelf voor hun zonnepanelen. Jaarlijks 90 uur voor uitvoeren projecten 1, 2 en 3. Project 4 is regulier werk.

Aardgasloze wijken	
Relatie Programma	Regionaal Uitvoeringsprogramma Energietransitie. Green Deal aardgasvrije wijken
Doelstelling	Aardgasloos in 2050.
Toelichting	In Blaricum gebruiken we veel aardgas. Ongeveer 64% van de warmte in bedrijven en woningen is afkomstig van deze energiebron. We willen dat ons dorp overstapt naar andere, duurzamere energiebronnen, omdat aardgas verantwoordelijk is voor een belangrijk deel van de CO_2-uitstoot en dus voor de klimaatverandering. Een andere reden is dat het Nederlandse aardgas op raakt. De import van buitenlands gas zal leiden tot een hogere energierekening voor ons. Bovendien maakt het ons land en ons dorp afhankelijk van andere landen.
	De grote uitdaging, qua omvang en complexiteit, ligt echter in de bestaande woningvoorraad. Het meest praktisch is een gebiedsgerichte aanpak. Per gebied wordt bekeken wat de beste aanpak is en welke alternatieven het meest geschikt zijn. Ook alternatieven als volledig elektrische warmtesystemen of geothermie komen daarbij in beeld. Bureau CE uit Delft heeft voor elke gemeente in beeld gebracht welke mogelijkheden er zijn om hun wijken van alternatieve warmte te voorzien. Zijn er mogelijkheden om de warmtevoorziening te regelen door middel van elektriciteit, restwarmte of geothermie?

Aardgasloze wijken	
Behaalde Resultaten t/m ‘16	De nieuwbouwwijk Blaricummermeent is gasloos. Het bedrijventerrein Blaricummermeent is niet aangesloten op de WKO. Onze ervaringen, kennis en kunde kunnen we elders in de regio inzetten. Dit levert een besparing op van 6 ton per jaar als alle woningen er staan (ook woningen in de oren zullen op WKO worden aangesloten).
Project 5	Opstellen duurzame energievisie voor de Regio Gooi en Vechtstreek en uitvoering van duurzame energievisie. Voor de overgang naar een aardgasloos dorp gaat de gemeente samenwerken met woningcorporaties, warmtebedrijven, netbeheerder Alliander, de Regio Gooi- en Vechtstreek en de Provincie Noord-Holland om een regionale visie hierover op te stellen. Aangezien we relatief weinig inwoners hebben is het belangrijk om hierin regionaal op te trekken. Belangrijk uitgangspunten zijn dat de kosten voor bewoners niet stijgen en inwoners en bedrijven betrokken worden bij de keuzes die gemaakt gaan worden. Gemeente stimuleert ontwikkelaars om aardgasloos te bouwen, zoals ze nu ook doet in de Blaricummermeent. Daarnaast zal worden onderzocht of een verordening kan worden opgesteld waarin ontwikkelaars verplicht worden om nieuwbouwwoningen aardgasloos op te leveren.
Beoogd resultaat 2022	• Een visie voor de Regio Gooi en Vechtstreek (zie ook energieconferentie) waarin toekomst van een duurzame energievoorziening is opgenomen. Per gemeente zal hierin verder ingezoomd worden op de mogelijkheden. • Blaricummermeent gasloos (6 ton CO_2 reductie per jaar als alle woningen er staan).
Planning	2018
Euro’s	Regionale kosten voor uitvoering visie. Tijd 50 uur per jaar.

5.3 Projecten Bevorderen energiebesparing

Bestaande woningvoorraad

Wijkbesparingsacties	
Relatie Programma	Regionaal Uitvoeringsprogramma Energietransitie
Doelstelling	1,5% energiebesparing per jaar.
Toelichting	In 2015 zijn in de regio 9 wijkavonden georganiseerd in samenwerking met het bedrijf Maak je huis Hoom. Hier zijn in totaal 607 inwoners op afgekomen. Op deze avonden wordt er een collectief aanbod gedaan aan de bewoners. Bewoners kunnen kiezen voor verschillende maatregelen. Bij elke maatregel heeft een bewoner keus uit 3 bedrijven. Het project draagt op deze wijze niet alleen bij aan een betere woningkwaliteit, lagere lasten voor inwoners en een reductie van de CO_2-uitstoot, het betekent ook een impuls voor het lokale bedrijfsleven (installateurs, aannemers, energieadviseurs). Naast zonnepanelen worden spouwmuurisolatie, HR^{++} glas en vloerisolatie veel toegepast. Het zijn maatregelen die in één dag uitgevoerd kunnen worden en relatief weinig impact hebben op de woning.
	Blaricum heeft 2.273 woningen met een bouwjaar tussen 1945 en 1985. Deze woningen kunnen meeliften in de wijkaanpak.
Behaalde Resultaten t/m ‘16	In 2016 zijn er 3 wijkavonden geweest; een voor Blaricum Dorp en twee voor de Bijvanck, de laatste samen met de gemeente Huizen. In totaal zijn er 26 maatregelen uitgevoerd, met een totale investering van 39.686 Euro. Hiermee wordt jaarlijks 0,0145 kton CO_2 bespaard (14,46 ton CO_2).
Project 6	Jaarlijks wordt er een energiebesparingsactie georganiseerd (naar behoefte en wisselend thema).
Beoogd resultaat 2022	4 energiebesparingsacties. 297 woningen naar energieneutraal. Dit levert een besparing op van 1,68 kiloton CO_2.
Planning	Jaarlijks 1 energiebesparingsactie.
Euro’s	De kosten per actie bedragen € 2.000,-.
	Gemeente draagt als cofinanciering bij in uren. Per actie 20 uur.

Duurzaam Bouwloket (energieloket)	
Relatie Programma	Regionaal Uitvoeringsprogramma Energietransitie
Doelstelling	1,5% energiebesparing per jaar.
Toelichting	Om mensen te stimuleren duurzaamheidsmaatregelen te treffen, voeren de gemeenten in de Gooi- en Vechtstreek gezamenlijk de website www.duurzaambouwloket.nl**.** Blaricumse bewoners kunnen hier terecht voor informatie en advies over alle mogelijke duurzame maatregelen, de activiteiten (wijkavonden) en financiële regelingen.
Behaalde Resultaten t/m ‘16	Er wordt al van het duurzaam bouwloket gebruik gemaakt door inwoners van Blaricum. 1 bedrijf uit de gemeente heeft zich aangesloten bij Duurzaam Bouwloket (CV ketel, waterzijdig inregel)
Project 7	Zichtbaarheid verbeteren van Duurzaam Bouwloket door er meer over te communiceren. Onderdeel van project 17.
Beoogd resultaat 2022	297 woningen naar energieneutraal. Dit levert een besparing op van 1,68 kiloton. Meer inwoners maken gebruik van het energieloket.
Planning	Doorlopend
Euro’s	De kosten voor aansluiting Duurzaam bouwloket zijn voor 3 jaar gedekt uit het ondersteuningsprogramma Energie van de VNG. Als regio hebben we € 197.000,- subsidie ontvangen voor de periode 2016-2018. Na 2018 zal er financiering gezocht moeten worden om het Duurzaam Bouwloket open te houden. Duurzaam Bouwloket is zelf ook al bezig om te onderzoeken hoe zij na die tijd kan voortbestaan.
	De uitvoering (tijd en €) van project 7 is opgenomen in project 17.

Verenigingen van eigenaren	
Relatie Programma	Regionaal Uitvoeringsprogramma Energietransitie
Doelstelling	1,5% energiebesparing per jaar.
Toelichting	Een analyse van de aanpak in de afgelopen drie jaar laat zien dat wijkaanpakken goed werken, maar dat een VvE-aanpak zal resulteren in sneller ‘meters maken’. Er zitten namelijk meer woningen in een VvE.

Verenigingen van eigenaren	
	Blaricum heeft 22 VvE's (251 wooneenheden). Het subsidieproject innovatieve aanpakken voor VvE's van de VNG is een kans om de verduurzaming van een aantal van deze gebouwen te stimuleren. Bron: kengetallenrapport VVE Belang
Behaalde Resultaten t/m '16	Alle 22 VvE's zijn uitgenodigd voor een VvE bijeenkomst in maart 2017 om informatie te krijgen over het verduurzamen van hun VvE.
Project 8	Begeleiden van VvE's in het VNG-project innovatieve aanpakken. Alleen de VvE's die zich hebben aangemeld worden langdurig begeleid bij het verduurzamen van hun VvE.
Beoogd resultaat 2022	Minimaal 4 VvE' s hebben hun pand verduurzaamd.
Planning	Project loopt door tot eind 2018.
Euro's	€ 200.000 is beschikbaar vanuit de VNG Innovatie aanpak 'PMC VvE's', te verdelen met de regio Eemland.
Tijd	Reguliere uren van milieumedewerker.

Monumenten	
Relatie Programma	Regionaal Uitvoeringsprogramma Energietransitie
Doelstelling	1,5% energiebesparing per jaar.
Toelichting	De veelvuldig voorkomende bijzondere architectuur in de regio blijkt een 'flessenhals' te vormen bij de verduurzaming van woningen. Immers, monumenten vragen bij uitstek om een gebalanceerde aanpak en kunnen gezien welstandseisen niet zo maar duurzaam gerenoveerd worden.
	Blaricum heeft 1 beschermd dorpsgezicht. Verder telt Blaricum 78 gemeentelijke monumenten, 68 rijksmonumenten en 1 provinciaal monument. In totaal heeft Blaricum 4.363 woningen (2016). Hiervan zijn 884 woningen van voor 1945. Dat is 20% van de woningen in Blaricum. Hier ligt een mooie kans voor de verduurzaming van het woningareaal voor 1945 in Blaricum. Bron www.erfgoedmonitor.nl
Behaalde Resultaten t/m '16	Niet bekend.

Monumenten	
Project 9	Verduurzamen van monumenten. Regionaal wordt er onderzocht of het mogelijk is om project op te starten om monumenten te verduurzamen. Blaricum haakt hier graag op aan.
Beoogd resultaat 2022	297 woningen naar energieneutraal. Dit levert een besparing op van 1,68 kiloton CO_2.
Planning	Doorlopend tot en met 2022.
Euro's	Reguliere uren van milieumedewerker.

Corporatiebezit	
Relatie Programma	Woonvisie Regionaal Uitvoeringsprogramma Energietransitie Milieuprogramma Blaricum 2016-2017
Doelstelling	1,5% energiebesparing per jaar. Alle huurwoningen gemiddeld energielabel B.
Toelichting	Een belangrijk doel uit de (concept)Woonvisie Regio Gooi en Vechtstreek 2016 – 2030 is de verduurzaming van het corporatiebezit. Het streven is om in 2020 gemiddeld energielabel B te halen voor de corporatiewoningen in de gehele Regio. Om dit te realiseren zal een voortdurende dialoog met de corporaties noodzakelijk zijn. Dat zal deels lokaal gebeuren. Door dit ook regionaal te doen, kan kennis worden gedeeld. Door het aanstellen van een externe adviseur/coördinator wordt dit proces gefaciliteerd.
	Blaricum heeft in totaal 4.363 woningen, waarvan 1.431 huurwoningen. Deze groep is onderverdeeld in 996 sociale huurwoningen en 536 woningen overige verhuur (bron klimaatmonitor.databank.nl, jaar 2015). Ongeveer 1/3 van het woningbezit in Blaricum is huur. Hier is een grote slag te slaan met het verduurzamen van het woningbezit. De Alliantie heeft 174 woningen in Blaricum (22 appartementen en 152 eengezinswoningen (bron: jaarverslag 2015 De Alliantie). Gooi en Omstreken heeft 839 sociale huurwoningen. In 2016 worden nog eens 48 (huur)appartementen opgeleverd (bron: regiokaart Blaricum www.gooienom.nl).

Corporatiebezit	
Behaalde Resultaten t/m 2016	Woningcorporatie Het Gooi en Omstreken heeft 240 label A-woningen, 419 label B-woningen, 27 label C-woningen, 52 label D-woningen, 85 label E-woningen en 16 label F-woningen. De gemiddelde Energie Index (EI) is 1,31 en staat voor label B. Het doel voor 2015 was om 183 woningen te verduurzamen. Er zijn er 54 verbeterd naar label B.
Project 10	De Alliantie en Gooi en Omstreken gaan hun woningbezit verduurzamen naar label B. Gemeente communiceert over voortgang en houdt vinger aan de pols (20 uur).
Beoogd resultaat 2022	186 huurwoningen naar energieneutraal in 2022. Besparing 0,86 kiloton. Alle woningen minimaal energielabel B.
Planning	Tot en met 2022.
Euro's	Uitvoering regulier budget woningcorporaties.

Maatschappelijk vastgoed

Maatschappelijk vastgoed	
Relatie Programma	Milieuprogramma Blaricum 2016-2017
Doelstelling	1,5% energiebesparing per jaar.
Toelichting	Enkele gemeenten in de regio hebben al ervaring met het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed. Een inventarisatie van eerdere succesvolle verduurzamingsprojecten van maatschappelijk vastgoed in de regio leidt tot kennisborging en kennisdeling. Door verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed krijgen schoolgebouwen en gebouwen van (sport)verenigingen, culturele instellingen en andere maatschappelijke partijen (mogelijk) een (flink) lager energieverbruik.
	Blaricum heeft 5 basisscholen, 1 sportpark en 7 sportaccommodaties. Nader onderzoek zal moeten uitwijzen hoe deze gebouwen het beste verduurzaamd kunnen worden.

Maatschappelijk vastgoed	
Behaalde Resultaten t/m ‘16	• Gemeentehuis heeft energielabel A. • Het volledige elektriciteitsverbruik (670 MWh)van de gemeente is verduurzaamd met vergroening van elektriciteit via garanties van oorsprong op basis van Nederlandse wind voor de jaren 2016 en 2017. Besparing van 400 ton CO_2 per jaar (0,40 kiloton). • Het gasverbruik is vergroend met waterkracht uit Turkije. Besparing van 11,89 ton CO_2 per jaar (0,01189 kiloton)
Project 11	We communiceren over de duurzaamheidsprestaties van o.a. het gemeentehuis, BEL-kantoor (zie project 17).
Project 12	We dagen de scholen uit wie is de meest groene, duurzaamste school is. Inbedding in lesprogramma en via partners (40 uur).
Project 13	We organiseren een project samen met de Rabobank en de scholen waarin de jeugd gevraagd wordt naar hun meest duurzame idee. De prijs is dat er 1 idee tot uitvoering wordt gebracht (40 uur).
Project 14	Jaarlijks vergroenen van gas en elektriciteitsverbruik.
Beoogd resultaat 2022	10,5% energiebesparing t.o.v. 2015 levert een een reductie van 1,49 kiloton CO_2 op.
Planning	Doorlopend tot en met 2022.
Euro’s	Meerjarenonderhoudsprogramma’s (MJOP’s) vormen leidraad bij uitvoering van maatregelen. Project 11 wordt meegenomen in project 17. De kosten voor project 12 en 13 worden nog nader in beeld gebracht. Tijdsinvestering per project 40 uur. Kosten vergroenen van gas en elektriciteit bedragen jaarlijks 2.247 euro.

Nieuwbouw

Duurzame nieuwbouw	
Relatie Programma	Regionaal Uitvoeringsprogramma Energietransitie
Doelstelling	Alle nieuwbouw gasloos.

Duurzame nieuwbouw	
Toelichting	De gemeente Blaricum heeft een nieuwbouwwijk Blaricummermeent die nog volop in ontwikkeling is. Hier komen 870 woningen, waarvan 75 door particuliere opdrachtgevers gerealiseerd wordt, 80 woonwerkwoningen en 40 zorgwoningen. (bron: www.blaricummermeent.nl). Er zijn door Gooi en Omstreken 31 huurwoningen Deelplan C1, 16 soc huur (laantje van Heyendaal) en 59 huur appartementen in Blaricum gerealiseerd (totaal 104). Alle woningen in de wijk zijn en worden aangesloten op een Warmte koude opslag systeem.
Behaalde Resultaten t/m 2016	In 2013 heeft de gemeente Blaricum de Award energiebesparing gewonnen met de Blaricummermeent. Volgens de gegevens uit de CO_2 Monitor (peildatum 1 oktober 2013) realiseert de gemeente Blaricum met projecten gericht op energiebesparing in de gebouwde omgeving een CO_2-reductie van 0,16 ton per inwoner per jaar. Dit resultaat is onder andere te danken aan de aanleg van een WKO-systeem voor 800 woningen in de nieuwbouwwijk Blaricummermeent.
Project 15	We zetten onze kennis en expertise regionaal in om andere gemeenten te helpen met het aanleggen van gasloze wijken.
Beoogd resultaat 2022	zie project 15.
Planning	Doorlopend
Euro’s	n.n.b.

5.4 Projecten Bevorderen bewustzijn en kennis

Energiebesparing verhoogt het wooncomfort en verbetert de waarde en kwaliteit van de woningen in Blaricum. Woningeigenaren zijn zelf verantwoordelijk voor het doorvoeren van energiebesparende maatregelen. Hier wringt nu net de schoen. Het onderwerp staat te ver van ons af en de noodzaak om iets te doen, is er vaak niet. Daarom zetten we in op diverse projecten om het kennis en bewustzijn niveau te verhogen.

Natuur en milieu-educatieprogramma voor scholen	
Relatie Programma	Regionaal Uitvoeringsprogramma Energietransitie
Doelstelling	Alle scholen krijgen natuur en milieueducatie.
Toelichting	Binnen basis- en voortgezet onderwijs is er behoefte aan educatieprojecten over energie en klimaat. Er worden door het NME nieuwe lespakketten ontwikkeld die aansprekend en toekomstgericht zijn, en waar scholen uit de regio gebruik van kunnen maken.
Behaalde Resultaten t/m 2016	Het meerjarige educatieprogramma voor scholen biedt de leerlingen van de 5 scholen in Blaricum mogelijkheden om meer te leren over verduurzaming. We werken hierbij samen met het Spookbos.
	Niet bekend.
Project 16	Het Spookbos verzorgt de natuur en milieueducatielessen voor de scholen.
Beoogd resultaat 2022	Alle scholen kunnen jaarlijks gebruik maken van de lespakketten over natuur- en milieueducatie.
Planning	Doorlopend.
Euro’s	Jaarlijkse bestaande subsidie aan het Spookbos a € 2.087. De ontwikkeling van nieuwe lespakketten wordt gedekt uit regionale middelen.

Communicatie	
Relatie Programma	Regionaal Uitvoeringsprogramma Energietransitie
Doelstelling	Duidelijke en zichtbare communicatie naar buiten toe.

Communicatie	
Toelichting	We hebben in de regio een robuust samenwerkingsverband (EBGV) om energiebesparing in de bestaande bouw een extra boost te geven. We werken samen met Duurzaam Bouwloket en Hoom. We hebben daardoor een koppeling tussen het digitale energieloket en concrete projecten in de wijk wat de conversie van de gezamenlijke inspanning van de gemeenten verhoogd. We willen samen met de Regio Eemland investeren in de verbetering van marketing, communicatie en sales met als doel om die extra boost te kunnen geven. Elke doelgroep wil op een andere manier benaderd worden, maar de aanpak is over de gemeentegrens hetzelfde. Klantreis staat hierin centraal. Tevens richten we ons op o.a. bereiken van jongeren onder de 35 jaar, gendermarketing (vrouw beslist, maar de man komt op bijeenkomsten), online marketing, marktanalyse op wijkniveau.
Behaalde Resultaten t/m 2016	Er is weinig gecommuniceerd over duurzaamheid.
Project 17	Opstellen en uitvoeren communicatieplan. We zetten hierbij in op een heldere en duidelijke communicatieboodschap waarin (1) Energieverspilling geld kost; (2) Het woongenot en wooncomfort sterk verbeterd kan worden door maatregelen te treffen aan, op of in de woning; (3) Het hip is om energie te besparen. We gebruiken hiervoor cross mediale campagnes, zetten sociale media in, gebruiken de lokale nieuwskanalen en trekken regionaal op met de andere gemeenten.
Project 18	We doen jaarlijks mee met 4 landelijke acties waar scholen en verenigingen op kunnen aanhaken. Denk aan GAD 100 dagen afval vrij, Nacht van de Nacht (eind oktober), Boomplant dag (3e woensdag in maart), Warme truien dag (rond 16 februari), Earth Hour (eind maart, weekend wanneer zomertijd ingaat).
Project 19	We reiken jaarlijks een prijs uit aan duurzame ondernemers (bijvoorbeeld MVO-award tijdens nieuwjaarsreceptie).
Beoogd resultaat 2022	Communicatieplan en deelname aan diverse activiteiten.
Planning	Communicatieplan 2018. Jaarlijks activiteiten en communicatie.
Euro’s	Kosten zijn afhankelijk van de activiteiten. Opstellen communicatieplan 20 uur. Jaarlijkse communicatie 40 uur, inclusief project 18 en 19.

Klimaatmonitor	
Relatie Programma	Regionaal Uitvoeringsprogramma Energietransitie
Doelstelling	Jaarlijks inzicht in de bespaarde CO_2.
Toelichting	Een klimaatmonitor maakt de voortgang inzichtelijk van het gemeentelijke klimaatbeleid en geeft inzicht in de energie- en CO_2-balans van de gemeente. Naast energie (verbruik gas, elektriciteit) en CO_2 kunnen andere duurzaamheidsindicatoren in de monitor worden opgenomen, bijvoorbeeld voor afval en grondstoffen. Het aantal bezoekers van het digitale energieloket of het aantal deelnemers aan wijkgerichte energiecampagnes zijn eveneens onderdeel van de monitor. Door de monitor met de regio te ontwikkelen wordt de inspanning per gemeente beperkt. Op dit moment worden landelijke monitoren aan elkaar verbonden zodat deze ook goed inzetbaar zijn.
Behaalde Resultaten t/m 2016	De eerste stappen om te monitoren zijn al gezet met het project EBGV. De nationale Monitor Telos geeft een goed overzicht weer van het gehele duurzaamheidsspectrum (ecologisch, economisch en sociaal cultureel). Omdat Telos ook de gegevens van de klimaatmonitor gebruikt zijn deze 2 instrumenten goed naast elkaar te gebruiken.
	In de klimaatmonitor 2015 van EBGV worden de volgende resultaten van Blaricum genoemd:
	Met de subsidie Duurzame energie die in 2013 en 2014 is uitgevoerd, zijn door 55 huiseigenaren 74 maatregelen genomen. Het betreft hier vooral HR++glas (20), vloerisolatie (15), spouwmuurisolatie (14), zonnepanelen (13), en dakisolatie (7). Dit blijken de meest gewilde maatregelen te zijn. Er is toen € 22.059,- aan subsidie verleend. De investeringen daarvan bedragen ongeveer € 240.204,-.
	1.411 geregistreerde energielabels (337xA, 461xB, 104xC, 275xD, 142xE, 49xF, 43xG) (november 2016).
	De EnergieIndex (EI) is vanaf 2012 gedaald van 1,87 (Energielabel D) naar 1,41 in 2015 (energielabel C).
	Het gemiddelde gasverbruik is gedaald van 2.420 m3 gas naar 2.233 m3 gas.
	Het gemiddelde elektraverbruik is gedaald van 3.783 kWh naar 3.745 kWh.
Project 20	Jaarlijks opstellen van een CO_2 monitor.

Klimaatmonitor	
Beoogd resultaat 2022	4 monitoren in 2022.
Planning	jaarlijks
Euro's	Het merendeel van alle informatie is online te vinden op bijvoorbeeld www.erfgoedmonitor.nl, www.cbs.nl en www.klimaatmonitor.databank.nl en www.telos.nl. Tijdsindicatie voor verwerken informatie en opstellen rapportage 20 uur.

Financieringsproducten duurzaam (ver)bouwen	
Relatie Programma	Regionaal Uitvoeringsprogramma Energietransitie
Doelstelling	Financieringsvorm mogelijk maken en inzicht geven in mogelijke andere financieringsvormen.
Toelichting	De gemeente Blaricum maakt door middel van het vaststellen van een verordening en het beschikbaar stellen van een budget een duurzaamheidslening mogelijk voor haar inwoners. Eigenaren van bestaande woningen in Blaricum kunnen dan bij de gemeente een duurzaamheidslening afsluiten. Met deze lening kunnen zij tegen gunstige voorwaarden energiebesparende maatregelen treffen in hun huis. Denk aan het isoleren van vloeren of het aanbrengen van zonnepanelen.
	Eigenaar-bewoners en VvE's kunnen ook aanspraak maken op bestaande landelijke regelingen. Bestaande regelingen aantrekkelijk maken voor de regio (uitstraling en betrouwbaarheid) geven wel een impuls aan het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad. Gemeenten hebben hierin een faciliterende rol.
Behaalde Resultaten t/m 2016	Vanuit de landelijke overheid zijn er diverse financiële regelingen die voor de eigenaar-bewoner of voor VvE's interessant zijn: • Energiebespaarlening voor particuliere woningeigenaren www.ikinvesteerslim.nl • Energiebespaarlening voor VvE's (www.ikinvesteerslim.nl) • Subsidieregeling Energie Besparing Eigen huis (www.rvo.nl/subsidies-regelingen/subsidie-energiebesparing-eigen-huis • Btw-teruggave zonnepanelen • Investeringssubsidie duurzame energie (voor ondernemers en bewoners) Alle regelingen zijn terug te vinden op www.duurzaambouwloket.nl
Project 21	We stellen een verordening op voor een gemeentelijke duurzaamheidslening en geven meer inzicht in andere mogelijke financieringsvormen.

Financieringsproducten duurzaam (ver)bouwen	
Beoogd resultaat 2022	Voor inwoners is voor het verduurzamen van hun woning een gemeentelijke financieringsvorm beschikbaar. Daarnaast kunnen inwoners, bedrijven hun weg vinden in financieringsproducten van de landelijke overheid, provincie, de regio en/of gemeente.
Planning	2018
Euro's	Voor het opstellen van de verordening van de duurzaamheidslening is 30 uur nodig. Bij vaststelling van de verordening voor duurzaamheidslening zal de raad nog wel een bedrag beschikbaar moeten stellen voor de duurzaamheidslening. Het onderzoek naar het inzichtelijk maken van andere financieringsvormen kost 20 uur aan tijd.

5.5 Overzicht Planning, tijd en kosten

	Project	Planning	Tijd (uur) jaar	Euro's per jaar	Budget
	Bevorderen duurzame energieproductie				
	Zonnepanelen en postcoderoosprojecten				
1	Ondersteunen maatschappelijk vastgoed bij het gebruiken van hun daken voor zonne-energie.	2018-2022	40	€ 0	
2	Ondersteunen en faciliteren bij postcoderoosprojecten.	2018-2022	40	€ 0	
3	Opstellen randvoorwaarden waaraan daken in beschermd dorpsgezicht met zonnepanelen moeten voldoen.	2018	10	€ 0	
4	Onderzoek naar heffen groene leges voor zonnepanelen en andere duurzame maatregelen.	2018-2022	regulier werk	€ 0	
	Aardgasloze wijken				
5	Opstellen duurzame energie visie Regio Gooi en Vechtstreek.	2018	50	Regio	
	Bevorderen energiebesparing				
	Verduurzamen bestaande woningvoorraad				
6	Jaarlijkse energie besparingsacties (wisselend thema).	2018-2022	20	€ 2000	
7	Zichtbaarheid verbeteren van Duurzaam Bouwloket door er meer over te communiceren.	t/m 2018	zie project 17	zie project 17	zie project 17
8	Begeleiden van VvE's in het VNG-project innovatieve aanpakken.	t/m 2018	regio uren	€ 0	VNG gelden
9	Verduurzamen van monumenten.	Doorlopend	regio uren	n.v.t.	
10	Regievoering label bezit naar B (Alliantie en Gooi en Om)	2018-2022	20	€ 0	budget corporatie
	Verduurzamen maatschappelijk vastgoed				

	Project	Planning	Tijd (uur) jaar	Euro's per jaar	Budget
11	Communicatie over de duurzaamheidsprestaties van o.a. het raadhuis, BEL-kantoor, College de Brink en zwembad De Biezem.	Doorlopend	zie project 17	zie project 17	zie project 17
12	Project wie is de meest groene, duurzaamste school. Inbedding in lesprogramma en via partners.	2018	40	€ 0	
13	Project waarin de jeugd gevraagd wordt naar hun meest duurzame idee. Dit idee wordt ten uitvoer gebracht.	2019	40	n.n.b.	
14	Vergroenen van gas en elektriciteitsverbruik (compensatie).	Jaarlijks	0	€ 2.248	apart budget voor
	Nieuwbouw				
15	We zetten onze kennis en expertise regionaal in om andere gemeenten te helpen met het aanleggen van gasloze wijken.	op aanvraag	10	€ 0	
	Bevorderen bewustzijn en kennis				
16	Natuur en Milieueducatie op scholen	Doorlopend		€ 2.087	apart budget voor
17	Opstellen communicatieplan & Uitvoeren communicatieplan	2018 doorlopend	20 40	€ 0 n.n.t.b.	
18	Mee met 4 landelijke acties waar scholen en verenigingen op kunnen aanhaken.	jaarlijks	zie project 17	zie project 17	
19	Jaarlijks prijsuitreiking aan duurzame ondernemers	jaarlijks	zie project 17	zie project 17	
20	Jaarlijks opstellen CO2 monitor	jaarlijks	20	€ 0	
21	Opstellen verordening gemeentelijke duurzaamheidslening en onderzoek naar meer inzicht in andere mogelijke financieringsvormen.	2018	50	€ 0	
	Totaal		**400**	**€ 6.335**	